

Dr. Nagy Zoltán

nyugalmazott ítélőtáblai büntetőkollégium-vezető bíró

1945. 06. 11-én született Enesén. 1964-ben kezdte meg jogi tanulmányait Pécsen, majd azt az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán fejezte be. Jogi diplomáját 1969. január 11. napján szerezte meg.

1968. augusztus 1-től 1968. december 31-ig a Győri Járásbíróságon joggyakornok, majd 1969. január 1-től 1971. július 31-ig bírósági fogalmazó. Bírői kinevezését 1971. 08. 01. napján kapta meg.

1973. március 21-én miniszteri dicséretet kapott. 1978-ben az „Igazságügy Kiváló Dolgozója” elismerésben részesült.

A Győri Megyei Bíróságra megyei bírósági bírói kinevezést kapott 1977. 09.01-től, majd ott 1981. 08.01-től tanácselnök lett. 1983. 06. 16-tól a Győri Megyei Bíróság elnökhelyettese volt 1992. 05. 31-ig.

1987. január 7-én kelt Igazságügyi Minisztériumi okirat alapján a Magyar Sajtó Napja alkalmából „Kiváló munkájáért” kitüntető jelvényt kapott.

1992. 06. 01-től a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Büntető Kollégiumának vezetője. Ezt a tisztséget 2004. szeptember 30-ig látta el.

1993. január 1. napján az igazságügyi miniszter megyei bírósági főtanácsosi címet adományozott részére.

A Magyar Tudományos Akadémia az 1994-1996-os akadémiai ciklusra az észak- és nyugatdunántúli régiót magába foglaló Veszprémi Akadémiai Bizottságában munkabizottsági elnökévé választotta.

Az Igazságügyi Törzsgárda ezüst fokozatát 1988. évben kapta meg.

2004. október 1-től a Győri Ítélőtábla – alapító bírójaként – kollégiumvezető lett 2012. 06. 30-ig.

2005. februártól a Széchenyi István Egyetem Bűnügyi Tanulmányok Tanszékének megbízása alapján oktatási munkát végzett.

Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke 2007. november 15. és 2012. november 14. között terjedő időre a Fogalmazói Felvételi Versenyvizsga-bizottság tagjává nevezte ki.

2011. július 15-én címzetes legfelsőbb bírósági bírói címet adományozott részére az Országos Igazságszolgáltatási Tanács.

A Magyar Köztársaság Elnöke 2012. június 30-ával felmentette a bírói tisztség alól a bírói felső korhatár elérése miatt.

Az interjút Szücsné dr. Németh-Csóka Tímea, a Győri Törvényszék bírósági titkára készítette 2025-ben.

– **Az általános és középfokú tanulmányait melyik iskolákban folytatta?**

– Győri vagyok, az általános iskolai tanulmányaimat Győrben, a Kálvária utcai általános iskolában végeztem, ami ma Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola néven működik. Patináns iskola volt akkor is és most is. Kiváló tanáraink voltak, nagyon szerettem oda járni. Nyerges Gyuszi bácsi volt az osztályfőnököm. A népfelkelés időszakára esett, hogy kisgyerekként általános iskolás voltam. Ebből sok mindent nem észleltünk, az iskola végig működött, a tanítás folyamatos volt, de egy napon orosz helyett németül kezdtünk el tanulni. A német tanár sok verset és mondókát tanított nekünk, melyekre a mai napig emlékszem. Érdekességgként elmondom, hogy 1957-ban a nagy árvíz idején rokonokhoz költöztettek, a két nagyobb testvérem és a szülők az árvízi védekezésnél segítettek.

– **Mi volt a kedvenc tantárgya?**

– Kezdetektől fogva a magyar és a történelem. Ezek jól is mentek. Úgy éreztem, hogy a fizika nem az erősségem, ezért beiratkoztam a fizika szakkörre, ami aztán nagyon jót tett és hasznos is volt.

– **Mennyire volt gyakori, hogy általános iskola után a szülők gimnáziumba tudták járatni a gyerekeket?**

– Jó tanuló voltam, a két testvérem már dolgozott, és így a család is megtehetette, hogy taníttasson. A szüleim tanácsára a Révai Miklós Gimnáziumban folytattam tovább középfokú tanulmányaimat. Kiváló iskola volt akkor is. Tudtuk, hogy egy jó Révais bizonyítvány ajánló levél. Tüttő Vince osztályába jártam, 40 fő volt az osztálylétszám. Az érettségi vizsgát 1963-ban tettem le.

– **A gimnázium után egyből elkezdte az egyetemet? Mi vezette a jogi pályára? Milyen felvételi tárgyak voltak akkoriban?**

– Kezdetekben nem tudtam, hogy mi szeretnék lenni. A családomban, ismeretségi köreimben jogász nem volt, de több idősebb iskolatársam, barátom a jogi karon folytatta a tanulmányait, és nekem is megtetszett az elbeszélésük alapján. Az ő tanácsukra választottam lényegében a jogi pályát. A kedvenc tantárgyaim voltak a felvételi tárgyak is, és természetesen egy jó bizonyítványra is szükség volt. Egyből fel is vettek Pécsre, de régen ez egy előfelvételi rendszer volt, mert 10 hónapig dolgozni kellett az egyetem előtt, amit igazolni is kellett. A Kisalföldi Mezőgazdasági Gépgyárban kezdetem el dolgozni, ami egy nagyon hasznos időszak volt. Ezalatt is jártam már az előképzőre, éreztem, hogy joghallgató vagyok, készítettek bennünket a ránk váró feladatokra.

– **Hány fős volt az évfolyam? Melyik tanárára emlékszik vissza szívesen?**

– A jogi tanulmányaimat Pécsen kezdtem meg, az évfolyam 60 fős volt. Két év után Budapestre kértem át magam. Ennek oka egyrészt az volt, hogy a közlekedési viszonyok

nem voltak jók, sokszor Sárbogárdig álltam a vonaton. A kíváncsiság is vitt a főváros felé, meg akartam ismerni, a fő intézmények is ott voltak. Itt az évfolyam már 160 fős volt. Budapesten is jó volt a közösség, befogadtak, sőt annyira húzós társaság volt, hogy sokszor együtt tanultunk. Kollégiumban laktam, a tanulmányi eredményeim alapján ösztöndíjban is részesültem, így megtehettem anyagilag is, hogy szabadidőmben például múzeumba járjak. A kedvenc jogterületem a római jog volt, majd a büntetőjog lett. A legszigorúbb „rosta vizsgák” a római jog és a politikai gazdaságtan voltak.

– **A jogi diploma megszerzését követően, a jogászi karrierje mikor és hol kezdődött? Egyenes út vezetett a bírói pályára?**

– Az én időben az egyetem 4 és fél év volt. A negyedik év után volt az abszolutórium, majd fél év joggyakorlatot követeltek meg, és utána következtek az államvizsgák. A kiváló tanulmányi eredményeim alapján egy minisztériumi megbízott már az egyetem alatt megkeresett, társadalmi tanulmányi szerződés megkötésére tett ajánlatot, amit elfogadtam. Kaptam „piros útlevelet” is, amivel elutazhattam Moszkvába, Leningrádba. A lakóhelyemet is figyelembe véve a minisztérium által joggyakornokként a Győri Járásbíróságra kerültem. A jogi diploma átvétele után bírósági fogalmazó lettem 1971-ig. Égetően szükség volt a bírói helyek betöltésére, szinte 1 év alatt bírói kinevezést kaptam.

– **Bírói kinevezését mikor és mely bíróságra kapta meg? Milyen ügyszakban kezdte meg az ítélezést?**

– Érdekességként említem, hogy amikor a bíróságra kerültem, dr. Gyepes István volt a megyei elnök, aki „atyailag” kezelt engem. Szólt nekem, hogy a polgáris Vida Sándor nyugdíjba készül, ha szeretném, betanít engem, legyek polgáris bíró. Ezt én nem fogadtam el, mert mindig a büntető ügyszak érdekelt, a határozatokat is ezen a területen készítettem, polgári ügyszakban soha nem dolgoztam. Az elnök úr elfogadta a döntésem, és ekkor abban maradtunk, hogy szól majd, ha lesz büntetős hely. Nem sok idő telt el, mikor az óvári bíró beteg lett, majd véglegesen otthon maradásra kényszerült. Felkínálták a mosonmagyaróvári büntetős helyet, ahol 1971-től bíróként kezdtem meg az ítélezést. Az óvári elnök, dr. Valkó László kisebb kezdő bírói ügyeket a neve alatt elkezdett kitűzni nekem, de azokban később nem tudtam eljárni, mert a kinevezésem nagyon nehezen jött meg. Az elnököm nagyon türelmetlen volt, ezért megérdeklődte, hogy miért késik a kinevezésem és kiderült, hogy a minisztériumban a papírjaim elkeveredtek.

– **Az első ügyére emlékszik-e?**

– Az első tárgyalásom magzatelhajtás volt. A fiatal hölgy maga próbálta meg a magzatát elhajtani, de a beavatkozás nem volt sikeres, kórházba került, ahol végül az elhalt magzatot a szülőanyából kivették. A fiatal hölgy a vármegyénkben egy férfival élt együtt, aki italozó életmódot folytatott. Egy napon a férfi gumicsizmával fejbe vágta az ivó cimboráját, aki elzuhant, de olyan rosszul esett, hogy fejsérülése miatt elhalálozott. Az élet-

társ halált okozó testi sértés miatt börtönbe került. A fiatal hölgynek segítsége nem volt, egyedül maradt terhesen és kétségbeesésében tette ezt a szörnyűséget. A hölgyet nagyon megviselte az, amit tett, és teljesen „ráment”. A tényállás és a jogi helyzet egyszerű volt, az akkori törvény szerint a cselekmény maximum 6 hónap szabadságvesztéssel büntetendő. Az ülnökök nagyon fel voltak háborodva és az ügyésszel egyetértésben a maximális büntetés kiszabását indítványozták. Nem vitt rá a lélek, hogy még egy életet tönkre tegyek, ezért próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítéltam. Az ülnökökkel sokáig tanácskoztunk, végül ők is elfogadták ezt. Megjegyezték, hogy csak azért, mert ez az első ügyem.

– **Milyen bíróságokon tevékenykedett?**

– A Mosonmagyaróvári, majd a Győri Járásbíróságon. Kirendeléssel eljártam Sopronban és Csornán is. 1977-ben kerültem át a Győri Törvényszékre, majd 2004-től a Győri Ítéltáblára.

– **Hány évet szolgált az igazságszolgáltatásban?**

– A joggyakorlattal együtt 47 évet.

– **Kik voltak azok a nagyhatású elődök, akik segítették a bírói munkáját?**

– A már említett Tüttö Vince és Varga László magyar tanárain. Az oktatási véna nekik is köszönhetően szorult belém. A bírósági munka mellett több mint 10 éven keresztül a győri jogi karon is oktattam. Nagy előadásokat is tartottam, valamint szemináriumi csoportot vezettem. Sokszor kérdezték a kollégák, hogy minek ez nekem, de én nagyon szívesen vállaltam, olyan jó volt egy kis csoporthoz menni, szabadon csevegni. A joghallgatóim nagyon szívesen fogadtak, aktívak és érdeklődőek voltak a szemináriumokon. Nagyon szerettem dr. Szamel Lajos előadásait a pécsi jogi karon, aki a kedvenceim közé nem tartozó államigazgatástant tanított. Kiváló előadó volt. Dr. Szabó Győzőt, a Győri Törvényszék elnökhelyettesét is kiváló szakembernek tartom, néha kemény és szigorú volt, de mindig következetes.

– **A büntető ügyszakban volt olyan ügycsoport, amit szívesebben tárgyalt?**

– Mindent szívesen tárgyaltam. Az elnökhelyettes szignált, azzal kellett dolgozni, amit kaptam. Egy napon egy fehér asztalos megbeszélés keretében dr. Eperjes Zoltán, a Győri Járásbíróság elnöke megkérdezték tőlem viccesen, hogy tudok-e biciklizni. Kiderült, hogy dr. Nagy Vilmost a megyére helyezték és a közlekedési ügyeit megkapom. Hiába mondtam, hogy nincs jogosítványom, közlekedési tapasztalatom, 12 db halálos közúti baleset aktáját kaptam meg. Ma is az egyik legnehezebb ügytípusnak tartom a közlekedési ügyeket. Végül saját pénzen letettem a jogosítványt és a rám osztott ügyekben eljártam.

– **Egyesbíróként vagy tanácsban szeretett jobban ítélni?**
– Másodfokon nagyon jó tanácsban dolgozni. A járásbírószágon egyedül van a bíró, a tanácsban 3 bíró van. A tanácselnököm, dr. Klingler István volt, aki nagyon tapasztalt, bölcs és emberséges bíró volt. Kizárólag jókat lehetett tőle tanulni. A harmadik tag változó volt, vagy dr. Juhász Erzsébet vagy dr. Madaras Ágnes.

– **Az akkori munkafeltételekre és az ügyteherre, hogy emlékszik vissza? Voltak-e olyan problémák, amivel napi szinten küzdöttek, vagy kielégítő volt a létszám és a bíróság akkori felszereltsége?**

– Régen teljesen más világ volt, a kezdeti munkafeltételek a mai helyzettel nem összehasonlíthatóak. Írógéppel és átütő papírral dolgoztunk. Sokszor a harmadik példány már olvashatatlan volt. A stencil volt a másológépünk. A fűtésre cserépkályhák szolgáltak, télen jó kis „záptojás” szag volt. Szerény körülmények és olajos padló volt.

– **Kollégiumvezetőként szakmailag irányította a Győri Törvényszék, majd a Győri Ítéltábla munkáját. Kérem beszéljen erről az időszakról! Hogyan lett kollégiumvezető?**

– Tanácselnök voltam, amikor az akkori büntetős elnökhelyettes Szombathelyre került és felkérték a feladatra. Akkoriban az elnökhelyettesek a mai kollégiumvezetőknek feleltek meg, volt egy polgáris, egy büntetős és egy gazdaságis. Az igazgatási feladat nem nagyon tetszett, mert tárgyalni szerettem nagyon, de a kilátástalan helyzet miatt vállaltam. 2005-ben a megyei elnök a Győri Ítéltábla elnöke lett, a csapatát válogatta az új munkahelyre és én a felkérését örömmel elfogadtam.

– **Mit gondol, mi a bírói munka alapja?**

– Határozott véleményem az, hogy az elhivatottság. Dolgozzon szorgalommal, tisztességesnek kell lenni, szolidárisnak és emberségesnek. Fogalmazóként 1700 forint volt a fizetésem. Édesanyám mondta is, hogy ez nem sok pénz, máshol több pénzt lehetne keresni, nézzek körül, de én akkor már be voltam „oltva”. Azt éreztem, hogy ha egy fillért se adnának, akkor is ott szeretnék dolgozni.

– **Részt vett-e a bírósági fogalmazók oktatásában? Vannak emlékei ezzel kapcsolatban?**

– Igen. A fogalmazó képzés nagyon fontos a bíróvá válás szempontjából. Sokat konzultáltam a fogalmazóimmal. A vizsgáztatást nem nagyon szerettem, de sok fogalmazó lenyűgözött a felkészültségével.

– **Van olyan fogalmazója, aki jelenleg is bíróként dolgozik és a pályafutását figyelemmel kíséri?**

– Igen több is. Kiemelem dr. Ilovszkyné dr. Dobor Zsuzsannát, a Győri Törvényszék egykori elnökhelyettesét, jelenlegi tanácselnökét és dr. Somogyi Zoltánt, a Győri Törvényszék elnökét. Mindketten szép előmenetelt tanúsítanak, büszke vagyok rájuk.

– **Ön volt az a bíró, aki az utolsó halálos ítéletet meghozta Győr-Moson-Sopron megyében. Emberileg mennyire viselte meg ez a döntés? Hány halálos ítélet végrehajtásában járt el bíróként?**

– Egyetlen esetben voltam kénytelen ezt a legsúlyosabb büntetést kiszabni. Az ügyben egy agglegény volt a vádlott, a faluban kocsmatöltelékként emlegették. Kinézett magának egy fiatalasszonyt, akinek férje, két gyermeke volt. Az asszony kerülte a közeledését, de egy búcsúban nem lehet, nem illik visszautasítani a táncra való felkérést. Ő megtette. A vádlott ezt zokon vette. Mi az, hogy őt visszautasítják?! Mérhetetlen harag és gyűlölet alakult ki benne, ehhez a jellemtorzuláshoz nyilván az alkoholizmusa is hozzá tett. Elhatározta, hogy rettenetes bosszút áll az asszonyon és a férjen is. Egy éjjel késsel megjelent a kertben, a zajokra kijött a férj, akit azonnal szíven szúrt. Ezt követően pedig az anyával is végzett, mint egy negyven késszúrással. A kicsi gyerekek közben a házban voltak, mit sem sejtettek arról, mi történik. Amikor a szülők nem jöttek vissza a házba, átmentek a szomszédokhoz, de szerencsére nem vették észre, hogy mi történt. A felnőtt szomszédok hajnalban találták meg a holttesteket. A tárgyalás során nyilvánvalóvá vált, hogy milyen irányba haladunk. Ténybelileg és jogilag könnyű esetnek minősült. Nem volt kétséges az elkövető személye, a gyilkosság módja. Az előre kiterveltség egyértelmű volt, az is, hogy több emberen elkövetett gyilkosságról van szó. A különös kegyetlenség is megállt. Az aljas indokot szintén megállapítottuk, hiszen pusztán azért kellett meghalnia a kétgyermekes anyának, mert elutasította az »udvarlóját«. Abban az időben, ha több súlyosbító körülmény is megállt, a törvény lehetővé – de nem kötelezővé – tette a halálbüntetés kiszabását. Ebben az esetben a beszámíthatóság volt a kulcskérdés számomra. Megvizsgáltuk és az embert beszámítható volt. Egy dolog maradt: tudom-e alkalmazni a törvényi passzust? Ez nem kicsi lelki teher. Megfogadtam, hogy ha ez az ember szembe tud nézni azzal, amit csinált, a saját tette súlya alatt képes megtörni, akkor az lesz az ő büntetése. Az életét így kell meghagyni. De nem engedte. Mert azon kívül, hogy saját magát sajnálta, a fogát fájlalta, a börtönkosztot panaszkolt, semmivel nem foglalkozott. Kifejezetten figyeltem az arcát, amikor ítéletet hirdettem. Ha láttak már faarcot, akkor az övé olyan volt. Ezt a pillanatot a vádlottnál sokkal jobban megsínylette a bíró. De egy szót ki mondani, ami ráadásul nem végleges, hisz még több fórumon megvizsgálják, semmi ahhoz képest, ami a végrehajtás közben vár a törvény szolgálatára...

Minden fokot megjárta az ügy. Maradt a halálos ítélet. Az akkori törvény szerint a végrehajtás az elsőfokú bíró feladata, az pedig én voltam. A kegyelmi kérvény elutasítását a börtönben hirdetem ki, s azt is én mondtam ki, hogy másnap kivégzik a gyilkost. Az egykoron faarcú ember összeomlott. Artikulátlanul üvöltött, gesztikulált, nem lehetett érteni, mit mond. Elmeorvos vizsgálta meg, még egyszer, utoljára. Másnap reggel mentünk a végrehajtásra. Egy ütött-kopott asztalt tettek ki egy nagy hodályban. Behozták a

férfit, aki ellenkezett. A karjánál emelték fel, rúgkapált. Az utolsó kívánságát teljesítették előtte: az édesanyjával beszélhetett, valami ételt is kért. Még egyszer ki kellett hirdetnem az összes határozatot, de az ismételt ordítózástól alig hallottam a saját hangomat. »Az ítéletet hajtsák végre« – ezt az utasítást kellett adnom. Megtörtént. Felakasztották. Utána még tizenöt percig, síri csendben, a teremben vártuk az orvosi vizsgálat eredményét, hogy valóban meghalt. Mindez olyan szörnyű, borzalmas dolog, hogy akkor és ott kimondtam magamban: ezt nem szabad többé megcsinálni. Az államnak szólt a gondolatom, s én csak reménykedhettem abban, hogy nem lesz részem hasonlóban. Nem az eset miatt. Az egyértelmű volt. De az állam nem ölhet. Akkor sem. Most sem. Véleményem szerint az eutanázia és abortusz kérdésére is nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

– **Hol hajtották végre a halálbüntetéseket?**

– A börtönben, és a végrehajtás módja kizárólag akasztás lehetett. Az általam kiszabott halálbüntetést a Győri Bv.-ben kellett volna végrehajtani, de a parancsnok biztonsági okokra hivatkozásai miatt az elítéltet Budapestre, a Kozma utcában lévő bv.-be szállították és ott került sor az akasztásra.

– **Mennyire volt országosan gyakori a halálbüntetés, a bíró milyen szempontokat vett figyelembe?**

– Országosan ritka volt. Az egyetemen is azt tanították, hogy ez egy kivételes büntetés, csak akkor alkalmazható, ha más törvényi rendelkezés nem volt. A bírói gyakorlat egyértelmű volt, ha az emberölés többszörösen minősül, az elkövető beszámítható és a megbánás jelét egyáltalán nem tanúsítja. Természetesen szükség volt arra is, hogy az ügyész indítványozza.

– **Mikor és milyen érzésekkel ment nyugdíjba?**

– 2012-ben, az Alaptörvény rendelkezése miatt 67 évesen vonultam nyugdíjba. Magamtól nem mentem volna el, vezetői megbízatásom is megvolt a hátra lévő időszakra. Pert nem indítottam, 68 évesen visszatérhettem volna, de ezt már nem tettem. A kollégák részéről méltó elköszönésben részesültem, még egy prezentációval is megleptek, amit a bírósági előéletemről állítottak össze. Ennek emlékét a szívemben őrzöm.

– **Mi a kedvenc idézete?**

– A „Bírák vagyunk...” idézetgyűjteményt ajánlom mindenkinek tanulmányozásra. Ezt a díszkötéses kiadványt a mai napig is szívesen olvasgatom.

– **Mi tölti ki mindennapjait a nyugdíjas éveiben?**

– Két gyermekem született és négy unokám van. Az unokáim ugyan már középiskolások, de segítjük őket. A pihenés jól esik, 80. életévemet töltöttem be. Van kutyánk és macskánk is. Szeretem a kutyát sétáltatni és még a cica is kísér minket.

- **A régi kollégákkal tartja a kapcsolatot?**
 - Az ünnepségekre és a sportnapra mindig meghívnak, és azokon, ha az egészségem engedi, részt veszek.
- **Mennyire követi a jogszabály-változásokat?**
 - Most már csak gyéren.
- **Nyugdíjasként követi a bírósági történéseket?**
 - Igen, kiemelten.
- **Mit üzen a jövő generációjának?**
 - Ne adják fel az álmaikat, tartsanak ki. Ha valaki elhivatottságot érez, áldozatokat kell hozni. Ez egy próba, nem érdemes feladni.
- **A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottság Büntetőjogi Munkabizottságának alapító tagjaként, hogy emlékszik vissza a kezdetekre?**
 - Dr. Gyepes István megyei elnök irányított erre a kapcsolatra. Az első pillanattól kezdve vonzó volt, hogy hivatásrendek találkozhattak. Azok kerültek ide, akiket a szakma kutatási része érdekelt. Ha ilyen emberek találkozunk, az mindenkire jó hatással van. A nagy lökést dr. Kahler Frigyes csatlakozása jelentette. Mérhetetlen az ő érdeme és munkássága. Szerencsére most is jó kezekben van a munkabizottság, a megjelenő tanulmányok hasznosak és érdekesek.
- **Van még valami, amit elmondana, amire esetleg nem kérdeztem rá, de szívesen megosztana?**
 - Köszönöm a kérdéseket, de nincs.
- **Köszönöm a beszélgetést.**